

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee Arvamus teemal „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus, millega muudetakse nõukogu otsust 2001/470/EÜ, millega luuakse tsiviil- ja kaubandusajaja käsitlev Euroopa kohtute võrk”

KOM(2008) 380 lõplik – 2008/0122 (COD)

(2009/C 175/15)

12. novembril 2008 otsustas nõukogu vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 61 punktile c ja artikli 67 lõikele 5 konsulteerida Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteega järgmises küsimuses:

„Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus, millega muudetakse nõukogu otsust 2001/470/EÜ, millega luuakse tsiviil- ja kaubandusajaja käsitlev Euroopa kohtute võrk”

KOM(2008) 380 lõplik – 2008/0122 (COD).

Komitee juhatus tegi 8. juulil 2008 käesoleva arvamuse ettevalmistamise ülesandeks ühtse turu, tootmise ja tarbimise sektioonile.

Arvestades töö kiireloomulisust määras komitee täiskogu 449. istungjärgul 3.–4. detsembril 2008 (3. detsembri istungil) pearaportööriks MARÍA CANDELAS SÁNCHEZ MIGUELI ning võttis vastu järgmise arvamuse. Poolt hääletas 124, vastu hääletas 2, erapooletuks jäi 1.

1. Järeldused

1.1 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee tervitab ettepanekut muuta otsust 2001/470/EÜ, millega loodi tsiviil- ja kaubandusajaja käsitlev Euroopa kohtute võrk, Tõlkija märkus: termin on muutunud. Uus termin on „Euroopa õiguslase koostöö võrgustik”.mitte ainult seepärast, et nii täidetakse sellesamas õigusaktis sätestatud läbivaatamise ülesannet, vaid ka seepärast, et seda tehakse, toetudes vahepeal kogutud teabele kõnealuse õigusakti toimimise kohta ja püüdes saada paremaid tulemusi Euroopa kodanikele teabe edastamise eesmärgi saavutamisel.

1.2 Tuleb juhtida tähelepanu Euroopa õiguslase koostöö võrgustikku kuuluvate asutuste ja riiklike kontaktpunktide (võrgustiku rakendamise ja toimimise olulised elemendid) kooskõlastamise parandamisele ning teabevahetuse lihtsustamisele sobiva tehnoloogia abil. See aitab lihtsustada õigusala töötajate ja huvitatud kodanike juurdepääsu võrgule, et tunda paremini oma võimalusi, kuidas lahendada tsiviil- ja kaubandusajajade piiriüleseid vaidlusi.

1.3 Nii õigusasutuste kui ka õigusala töötajate osalemine aitab laiemalt tutvustada sobivaid õiguslikke vahendeid Euroopa kodanike õiguste ja kohustuste kaitseks nii tööalastes kui ka eraelulistes tegevusvaldkondades. Nii tagatakse Euroopa Liidu vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala tõhusam ühtlustamine. Komitee toetab võrgustiku maksimaalset avamist ja sellele juurdepääsu tagamist kõigile huvitatud isikutele, et parandada läbipaistvust ja edendada Euroopa integratsiooniprotsessi.

2. Sissejuhatus

2.1 Pärast 15.–16. oktoobril 1999 toimunud Tampere Ülemkogu alustas Euroopa Komisjon protsessi, millega ühtlustatakse ja luuakse õiguslikke vahendeid, mis võimaldavad arendada vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevat ala ning tagavad ELi piires inimeste vaba liikumise. Nende vahendite seast tuleks mainida määrust kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajajades, ⁽¹⁾ milles lisaks muudele meetmetele sätestatakse kohtuotsuste täidetavaks tunnistamise menetluse lihtsustamine, otsuste täideviimist tagavate kaitsemeetmete kohandamine ning kogu ELis kehtiva täitekorralduse tunnistamine.

2.2 Sama joont järgides avaldas komisjon otsuse nr 2001/470/EÜ, ⁽²⁾ millega loodi tsiviil- ja kaubandusajaja käsitlev Euroopa kohtute võrk ning mille põhieesmärk oli luua Euroopa õiguslase koostöö vahend, mille abil saaks teavitada õigusala töötajaid, institutsioone, haldusasutusi ja üldsust õigustest, mida kohaldatakse ELi eri liikmesriikides, ning menetlustest, mida saab kasutada piiriüleste kohtuvaidluste lahendamiseks.

(1) Nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määrus (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajajades, EÜT L 12, 16.1.2001.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus, EÜT C 117, 26.4.2000, lk 6.

(2) Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus, EÜT C 139, 11.5.2001, lk 6.

2.3 Võrgustik pidi ka soodustama kodanike juurdepääsu õiguskaitsel, eelkõige juba mainitud piiriülese loomuga vaidluste korral, mille puhul sageli ei ole ei sisu ega menetlused võrdväärsed. Seepärast tuleb pöörata erilist tähelepanu kontaktpunktidele, millele kõik huvitatud isikud, nii õigusala töötajad kui ka kodanikud lihtsalt ligi pääsevad. Komisjon annab ülevaate 2008. aasta alguse seisust, kui võrgustikku kuulus 102 kontaktpunkti, 140 keskastutust, 12 sidekohtunikku ja 181 muud õigusala koostööga seotud õigusasutust.

2.4 Tuleb lisada, et seoses kohtumenetlusega on juba direktiivis 2008/52/EÜ⁽³⁾ vahendusmenetluse teatavate aspektide kohta tsiviil- ja kaubandusajades mainitud võrgustikku kui vahendit, mida on vaja vahendusmenetluse elluviimiseks piiriülestes õigusvaidlustes.

3. Üldised märkused

3.1 Vastavalt otsuse 2001/470/EÜ artiklis 19 sätestatule peab komisjon esitama iga viie aasta tagant võrgustiku nimetatud perioodi tulemusi käsitleva aruande, toetudes liikmesriikide kontaktpunktidest saadud teabele. Sõltuvalt saadud andmetest võidakse esitada muutmissetepanekuid. See on muudetud otsuse ülesanne, nii et asutamislepingu artikli 61 punktis c sätestatud õiguslike alusele toetudes ning subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtet järgides saavutatakse seatud eesmärgid.

3.2 Võrgustiku abil on seni suudetud tugevdada koostööd ja teabevahetust ELi kohtunike ja õigusala töötajate vahel. Komitee leiab, et kontaktpunktid peaksid toimima tõeliste teabekeskustena, jagades teavet riiklike õigusaktide ja menetluste kohta, mida kohaldatakse piiriüleste vaidluste korral. Soovitav oleks saavutada kodanike juurdepääs võrgustiku teabele.

3.3 Kavandatud reformiga tervikuna vaid täiustatakse võrgustikku, mis võimaldab edendada seatud eesmärgi, eelkõige seoses võrgustiku materiaalse vara ja inimressurssidega.

3.4 Komitee peab kavandatud reformi positiivseks mitte ainult võrgustiku toimimise parandamise meetmete pärast, vaid ka terminoloogiliste täpsustuste pärast, mis võimaldavad termineid kasutada suurema õigusliku täpsusega.

3.4.1 Nii viidatakse otsuse artiklis 2 tehtud muudatusega võrgustiku eesmärgile kui „tsiviil- ja kaubandusajades tehtavale õigusala koostööle” varem kasutatud üldise termini „tsiviil- ja kaubandusajades tehtav koostöö” asemel.

3.4.2 Samuti sätestatakse eri kontaktpunktide kooskõlastamine, kui ühes liikmesriigis on rohkem kui üks kontaktpunkt, nõudes sel juhul ühe põhikontaktpunkti määramist.

3.4.3 Seda põhikontaktpunkti peab abistama üks kohtunik, kes liitub võrgustikuga ning on kohalike õigusasutuste vaheliseks ühenduslüliks.

3.5 Kooskõlas kõnealuse reformi põhieesmärgiga muudetakse artiklit 5, et laiendada võrgustiku ja õigusasutuste teabealast koostööd, nii et igal konkreetsel juhul oleks õigust lihtsam kohaldada, isegi kui see õigus on sätestatud teise liikmesriigi õigusaktis või koguni rahvusvahelises õigusaktis. Komitee leiab, et võrgustik peaks lisaväärtust, kui seda kasutatakse üldsuse teavitamiseks toimivast õigusalasest koostööst ja eri õigussüsteemidest. Sellise laiendamise eesmärk oleks aidata tutvustada ja tagada kodanikele nende õigusi, mis nad on omandanud oma tsiviil- ja kaubandus-suhetes ELis.

3.6 Oluline on rõhutada muudatust, mis viiakse artikli 8 uue sõnastusega sisse teabevahetuse menetluses. Artiklis nimetatakse Euroopa Komisjoni hallatavat andmete elektroonilist turvaregistrit. Komitee soovib siinkohal teha vaid ühe märkuse: registril peavad olema viivitamatu tõhususe tagamiseks piisavad tehnilised ja majanduslikud vahendid.

4. Konkreetsete märkused

4.1 Komitee nõustub nii kavandatud reformi sisuga kui ka selle elluviimise meetodiga. Lisaks võib võrgustikku pidada liikmesriikide õigusasutuste ja õigusala töötajate koostöö suureks saavutuseks.

4.2 Hoolimata võrgustiku positiivse olemuse tunnustamisest tuleb mainida, et Taani osalemine võrgustikus vaatlejana jätab õiguslikult kooskõlastamata ühe osa ühisest Euroopa alast, kuigi kõnealusele riigile kohaldatakse samu ELi õigusakte. Siiski on uues artiklis 11a sätestatud vaatlejate osalemine võrgustikus koos uute liikmete ja uuele Lugano konventsioonile⁽⁴⁾ alla kirjutanud kolmandate riikidega, kes saavad osaleda võrgustiku teatud koosolekutel.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2008. aasta direktiiv 2008/52/EÜ, ELT L 136, 24.5.2008.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus, ELT C 286, 17.11.2005, lk 1.

⁽⁴⁾ Võeti vastu 30. oktoobril 2007.

4.3 Kuid komitee arvates peaks olema paindlikum punkt, milles sätestatakse õigusosalast koostööd käsitlevatele taotlustele vastamiseks lühike tähtaeg. Kuigi komitee tunnistab praegust tõhusust, tuleb arvestada sellega, et parem teave ja suurem arv riike, mis seda kasutavad, muudavad sellise tähtaja järgimise

võimatuks. Tuleb arvestada eri liikmesriikide ja isegi piirkondade nii korralduslikult kui ka tehniliselt erinevate olukordadega. Tuleb oodata ja vaadata, milliseks kujunevad uue reformi tulemused, eelkõige kontaktpunktide ja võrgustiku kasutatavate tehniliste vahendite osas, sh registri toimimine.

Brüssel, 3. detsember 2008

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee president
Mario SEPI

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee peasekretär
Martin WESTLAKE